

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli üçüncü İnikat

1. IV. 1957 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	70	let İşletmelerinde İş Kanunu ile Ücretli	
2. — Havale edilen kâğıtlar	70	Hafta-Tatili hakkındaki Kanun hükümlerinin nasıl uygulanmakta olduğuna dair	
3. — Yoklama	70	Çalışma ve İşletmeler Vekillerinden şifahi şuali (6/337)	75
4. — Sualler ve cevaplar	70		
A — Şifahi sualler ve cevabı	70	4. — Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, İstanbul Üniversitesi İktisat ve İctimaiyat Enstitüsünün tertibettiği konferanslara dair Çalışma Vekilinden şifahi suali (6/338)	75
1. — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, zabıt kâtipleriyle mübaşirlerin ve sair adliye memurlarının terfihleri hususunda ne düşünüldüğüne dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/329)	70		
2. — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bazı şehirlerde ele alınan imar hareketlerine dair Başvekiliden olan sualine Başvekil adına Devletvekili Cemil Bengünün şifahi cevabı (6/332)	70:75	5. — Müzakere edilecek maddeler	75
3. — Malatya Mebusu Mehmet Zeki Tulunay'ın, Pazar günleri mesai yapan Dev-		1. — Ödünç para verme işleri hakkındaki 2279 sayılı Kanunda tadilat yapılmasına ve 5841 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Muvakat Encümen mazbatası (1/498)	75
		6. — Arızalar ve telgraflar	75

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, Zabıt kâtipleri ile mübaşirlerin ve sair Adliye memurlarının terfipleri hakkında ne düşünüldüğüne dair şifahi suali, Adliye Vekili hazır bulunmadığından, gelecek İnikada bırakıldı.

Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bazı şehirlerde ele alınan imar hareketlerine dair Başvekiliden şifahi suali, Başvekilin mehil talebi üzerine, gelecek İnikada bırakıldı.

Malatya Mebusu Nüvit Yetkin ve 4 arkadaşının, şeker fiyatlarına yapılan zam sebeplerinin Başvekiliden istizah olunmasına dair taktirî red edildi.

Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği kanun lâyihası ile,

Türkiye ile İspanya arasında imzalanan Kül-

tür Anlaşmasının tasdıkı hakkındaki kanun lâyihasının birinci müzakereleri yapıldı.

Ödünç para verme işleri hakkındaki 2279 sayılı Kanunda tadilat yapılmasına ve bu kanunun bazı maddeleri ile 3399 ve 5841 sayılı kanunların kaldırılmasına dair kanun lâyihasının müzakeresi, alâkalı Vekil hazır bulunmadığından, gelecek İnikada bırakıldı.

1. IV. 1957 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Tokad Mebusu
İhsan Baç

Kâtip
Hakkâri Mebusu
Übeydullah Seven

Kâtip
Kayseri Mebusu
Ömer Mart

2. — HAVALA EDİLEN KAĞITLAR

Teklif

1. — Çoruh Mebusu Yaşar Gümüşel'in, Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair

3656 sayılı Kanuna ek kanun teklifi (2/452)
(Bütçe Encümenine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,05

REİS — Reisvekili İhsan Baç

KÂTIPLER : Ömer Mart (Kayseri), Attilâ Konuk (Antalya)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız, efendim.
(Gazianteb mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz var, celseyi açıyorum.

4. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE CEVABI

1. — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, zabıt kâtipleriyle mübaşirlerin ve sair adliye memurlarının terfipleri hususunda ne düşünüldüğüne dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/329)

REİS — Sual sahibi, burada. Adliye Vekili

yoklar. Vekil olmadığı için gelecek İnikada bırakılmıştır.

2. — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku'nun, başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bazı şehirlerde ele alınan imar hareketlerine dair Başve-

kilden sualine Başvekil adına Devlet Vekili Cemil Bengü'nün şifahi cevabı (6/332)

REİS — Sual sahibi burada. Başvekil namına Devlet Vekili Cemil Bengü cevap verecek.

Takriri okuyoruz, efendim.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Umumi Heyetin 6 . II . 1957 tarihli oturumunda bulunmadığından düşmüş olan aşağıda yazılı sorularımın, Dahili Nizamnamenin 154 ncu maddesi gereğince Başvekil tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygılarımla rica ederim.

Trabzon
Emrullah Nutku

1. Başta Ankara ve İstanbul olmak üzere bazı şehirlerimizde ele alındığını gördüğümüz imar hareketlerinin bir finansman programı veya plâmi var mıdır? Böyle bir program varsa mahiyeti ve vüs'ati nedir?

2. Bu imar hareketinin finansman ve bilhassa istimlâk bedelleri hangi kaynaklardan karşılanmaktadır?

3. Bu imar hareketinin Sonbahar aylarına raslatılması program icabı mıdır?

4. Bu imar hareketleri yüzünden ızzar edilen vatandaşların zararları ne suretle ve hangi kaynaklardan telâfi edilecektir?

5. Bu imar işlerinde orduya ait alet, makina ve personelin istimal edildiği doğru mudur?

BAŞVEKİL NAMINA DEVLET VEKİLİ CEMİL BENGÜ (Ordu) — Trabzon Mebusu Sayın Emrullah Nutku'nun suallerine cevaplarımı arz ediyorum.

Sayın Başvekilimiz bütçe müzakereleri sırasında ve muhtelif basın toplantılarında bu sualleri esasen cevaplamış bulunmaktadır. İzahatım, aynı cevapları teyitten ibaret olacaktır.

Ankara, İstanbul ve diğer şehirlerimizde cereyan etmekte olan imar faaliyeti herkesin gözü önünde açık olarak devam etmekte, umumi tasvip ve hattâ müzaheretle karşılanmaktadır. İmar hareketlerinin bir tek adımı dahi plânsız olarak atılmış değildir. Her şehirde ayrı ayrı yapılacak işler etraflı şekilde düşünülmüş, hesaplanmış ve imar plân ve programlarına istinad ettirilmiştir. Bu hususta en salâhiyetli mütehassıslarla iş birliği yapılmaktadır.

Şehirlerin ayrı ayrı kendi imar plân ve programlarının tatbikatı evvel emirde kendi bütçe ve kaynaklarından finanse edilmekte ve böylece her şehre ait finansman programları kendi bütçe kaynakları ile teressüm ve teşekkül etmektedir. Bu şehirlerdeki imar hareket ve faaliyetleri ayrıca yeni İmar Kanunumuzun getirdiği imkânlardan da istifade etmekte ve Devlet ve âmme müesseseleri ve hususi ve nim resmî teşekküllerin kendi uhdelerine düşen hizmet ve ihtiyaçlar bakımından tatbikini zaruri gördükleri ve karşılıkları kendi bütçelerine konulmuş bulunan icraat ve inşaat programlarından faydalanmaktadır. Yine bâzı ticari ve malî müesseseler ve teşekküller kendi mevzuat ve muamelelerinin imkânları çerçevesinde bu hareketlere yardım etmektedirler.

Düne kadar imkânsız gibi görünen yeni imar hareketlerinin sırrı Kristof Kolomb'un yumurtası hikâyesindedir. İş, tutuma bakar. Kudretli Başvekilimizin cesur ve enerjik icraatı hiç şaşmayan bir hesap ve programa dayanmaktadır. Bu da geniş ve anlayışlı bir koordinasyondur.

Memleketimizin umumi ve süratli kalkınmasına muvazi olarak gelişen nâmütenahi meknuz imkânlar harekete geçirilmiştir. Bu imkân ve kuvvetler toplanmış, birleştirilmiş ve kuvvetli bir teşriki mesai çerçevesi içerisinde alınarak muayyen hedeflere sevk edilmiştir.

İmar hareketleri hava şartları müsaidolduğu müddetçe bütün sene devam eden faaliyetlerden madudolduğundan, Sonbahara raslatılmış diye bir iddia ileri sürülemez. Sonbaharda imar hareketleri yapılamıyacağına dair de hiçbir kaideme mevcut değildir.

Bu imar hareketleri yüzünden kimsenin ızzar edilmemesine son derecede dikkat ve itina gösterilmektedir. Mevcut kanuni hükümler çerçevesi dâhilinde her vatandaş müsavi muamele görmekte ve kanunlarımızın kendilerine bahsettği himayeden istifade etmektedir. Şehirler civarında bulunan garnizonların talim görmekte olan birlikleri bu talimleri esnasında bâzı imar işlerinde de tatbikat görmektedirler.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Trabzon Mebusu Emrullah Nutku.
EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlar; bu memleketin imar ve kalkınmasına çalışmak her iktidarın boynunun borcu-

dur. Bahusus uzun asırlar ihmale uğramış bir memleketin ve bilhassa İstanbul gibi büyük bir mânevi servet membaı olan, turistik, servet kaynağı olan İstanbul'un imarı elbetteki bir iktidara şeref verir. Ancak bugüne kadar Demokrat Parti iktidarının şu son seneler, geçen seneden beri yapmakta olduğu imar hareketleri, birçok misalleri ile arz edeceğim, hem kanunsuz hem de plânsız ve programsızdır.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Akort edelim, kanunsuzsa.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Evvelâ sunu arz edeyim: Kalkınma kimin için yapılıyor? Vatandaş için, millet için mi? Eğer bunun menlehülhakkı millet ise, bakahm millet ne diyor:

Size evvelâ Adana'dan bir mektup okuyacağım; (Soldan, İstanbul'dan başla sesleri.) 24 . XII . 1946 tarihinde Naile Sağel ismindeki vatandaş tarafından yazılan mektupta: Adana Belediyesi iki aydan beri özler caddesinde bulunan 50 kadar ev ve dükkânı, maili inhidam kararı alarak ve mülk sahiplerine bir kuruluş dahi vermeden, tebliğ tarihinden 24 saat içerisinde yıktırmıştır.

HÜSEYİN ORTAKCIOĞLU (Çorum) — Çok iyi etmiştir.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Çok iyi etmiş, diyorlar; zapta geçsin.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Seyhan baramını köstebekler mi deliyor?

REİS — Efendim, siz sözünüze devam edin, zapta karışmayın.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Bu mağdur vatandaşlar arasında ben de bulunuyorum. Evim, yoldan 20 metreden çok fazla içeride olduğu halde maili inhidam kararı alınarak derhal yıktırıldı ve bugüne kadar bana beş kuruluş dahi verilmedi. Bu kış kıyamette çok sefil vaziyete düştüm. Bana acıyan bir vatandaşın evinde izbe bir köşeye sığındım.

İkinci bir mektup... (İstanbul ile ne alâkası var? sesleri)

Arkadaşlar, Ankara'da gözünüzün önünde maili inhidam kararıyla yıkılan mülkleri biliyorsunuz. Ankara milletvekillerini iştadediyorum. Başvekilin peşinden İstanbul'a kadar gittiler ve bu karardan vazgeçirmek için uğraştılar. Bunların hepsi bir vâkıadır. Burada

Karaoğlan çarşısında 850 esnafa ait dükkân 24 saatlik mehille, maili inhidam diye yıktırılmış, fakat bu maili inhidam binaları buldozerler günlerce uğraşarak ancak yıkabilmiştir.

Arkadaşlar, isterseniz bütün memleketi maili inhidam ilân edelim; razı mısınız? (Soldan, gürültüler) Bir bina maili inhidam olabilir ama bütün bir mahalle baştan aşağı, 850 esnafa ait mülk ve dükkân maili inhidam olamaz. Bunun mantıkla da alâkası yoktur. (Soldan, gürültüler, olur sesleri) Şu halde âmme müesseselerinin tutumu gayrikanunidir ve hattâ İstanbul'da bugün dahi yapılanlar, yeni çıkardığımız kanuna da aykırıdır. Bunların hepsinin delilleri bizde var.

Size garip bir şey anlatayım: Geçen gün İstanbul'a gittim. Kızıltopraklı bir komşum bana dedi ki; geçen ay kiracımın ev kirasını getirmesini bekledim, fakat kirayı bir türlü getirmede. Hiç de geciktirmiyordu. Merak ettim, yerine gittim, bir de baktım ki, evin yerinde yeller esiyor, dedi. (Gülüşmeler) Mal sahibi kendi evinin yıkıldığından dahi haberdar değildir. Ev kirası beklemekte iken evin yıkıldığını görmektedir. (Gülüşmeler) Arkadaşlar, bunlar gülünecek şeyler değildir. (İsim ver sesleri) Beyefendiler, hepsinin isimleri bende mahfuzdur. Müsaade ederseniz isimlerini okuyayım. (Söylediğin komşunun ismini söyle sesleri) Bu hâdiseler Manavgat'a, Alâiye'ye kadar aksetmiştir. Bakın size isimler okuyayım. Kaç tane vatandaş ismi istiyorsanız hepsinin ismini veriyorum. (Söylediğin komşunun ismini ver sesleri) Komşunun ismini vereyim de gidin tazyik edin öyle mi? Çok şeyler gördük, vatandaşlara yapılan baskılardan da haberdarız. (Sağdan, alkışlar) Şimdi ismini vermekten çekinmiyeceğim insanların hepsinin isimlerini veriyorum, yazın. Çünkü bunlar zaten baskıya uğramış, artık baskı yapmaya imkân kalmamış insanlardır. Veriyorum isimlerini. (Soldan, komşunuzun ismi? sesleri) Komşunun ismini resmen isteyin vereyim.

YAŞAR GÜMÜŞEL (Çoruh) — O halde söylediğin doğru değil.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — (Yaşar Gümüsel'e hitaben) Ah Beyefendi bu vatanın ve bu milletin işleriyle bir parça daha meşgul olsak. Zavallı memleketimiz... (Soldan, vah vah sesleri) Ya.. Vah, vah.

YAŞAR GÜMÜŞEL (Çoruh) — Vah, vah ama, size.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Şimdi Alâiye'den gelen mektup; çarşı içerisinde Mevlüt Zavlak'a ait bir bina, Kadıpaşa mahallesinde Postahane caddesi üzerinde üstü ardiye olan ayrı şahsa ait diğer bir bina maili inhidam diye yıkılmıştır. (Soldan, bu binalar maili inhidam olamaz mı? sesleri) Yine aynı yerde 20 . X . 1956 tarihinde Faika Kaptangil'in çarşı içinde bulunan 3 dükkânı belediyece istimlak kararı verilerek, 24 saat mehille yıkılmıştır. Bunların içindekiler sokaklarda kaldılar. Siz de duymuşsunuz.

Karaoğlan Çarşısında dükkânları yıkılan esnaf 3,5 ay işsiz kalmıştır, beyefendiler. Ondan sonra gittiler, Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesinin karşısında 50 tane dükkân yaptılar. Bu dükkânları kendileri yaptığı halde ve beheri 12 şer bin liraya mal olduğu halde, 260 lira kira takdir edilmek suretiyle iki sene sonra belediyeye devredilecektir.

Arkadaşlar, âme müesseselerinin tutumu böyle olmalıdır.. Kanun ve hukuk nizamı bir devleti bu hale düşüremez.

Size arz ediyorum. 3,5 ay bu vatandaşları işlerinden, güçlerinden nasıl menedebilirsiniz? Hangi kuvvet menedebilir? Bunu yapanları niçin tenkid etmiyorsunuz, niçin 30 celsedir sözlü sorumu cevaplandırmıyan hükümeti tenkid etmiyorsunuz? Soruyorum, size arkadaşlar. (Sen ediyorsun ya, sesleri) Sayın Başvekil, sorduğum suale, şimdi Devlet Vekilinin ifadesiyle de, bu işler ne sihirdir, ne keramet, Kristof Kolomb'un yumurtasıdır, diye cevap veriliyor. Bugün dünyada Kristof Kolomb'un yumurtasıyla idare edilen hiçbir memleket yoktur. Bu şekli idare, ancak, Patagonya'da olur. Ondan sonra imar yapıyoruz, yalnız devlet arabalarının geçtiği caddeleri görüyoruz. Arkasındaki sokak ve caddeler diz boyu çamur içinde. İstanbul'da böyle, Ankara'da böyle. Bütün bunları vatandaşlar görüyor. İmar yalnız göz önünde bulunan ve devlet arabalarının geçtiği yollardadır. Sadece devlet arabalarının geçtiği caddeler.. (Soldan, şiddetli gürültüler)

REİS — İki dakikanız kaldı, efendim.

EMRULLAH NUTKU (Devamla) — Şimdi arkadaşlar, mademki, iki dakikam kaldı, suali-

me cevap verilmiş midir, verilmemiş midir, onu söyleyeyim.

Diyorlar ki, her müessesenin kendi bütçesinden yaptığı istimlak masrafları bu işi idare ediyor. Başbakan yaptığı basın toplantısında İstanbul'da istimlak için 93 milyon liranın 5 ayda harcandığını ifade etti. Belediyede ise bu para olmadığına göre karşılığı nerededir, niçin cevap vermiyorlar?.. 93 milyon lira istimlak bedeli İstanbul Belediye bütçesinde yoktur. Neredeyse söylesinler.

Programdan bahsediyorlar. Programsızlığın misalini vereyim : Bir Londra caddesi açıldı, biliyorsunuz. Bu yetişmiyormuş gibi şimdi de Londra asfaltının 100 metre kadar yanında, deniz kıyısında bir cadde açılıyor, hem de nasıl, biliyor musunuz? Orada mevcudolan bütün tesisler, sormadan, etmeden yıkılıyor. Diyorlar ki, balıkların orada barmakları var, mendirek var, yıkın diyorlar. Balıklar kıyameti koparıyorlar, haydi Başvekile. Ertesi günü karar değişiyor, vazgeçtik, diyorlar.

Yemiş çarşısı da böyle. Arkadaşlar, İstanbul'un imarı yıkmakla yapılmaz. İstanbul için yapılmış programlar var, bunları bu kürsüden ifade edelim. İstanbul'u imar edecek bir hükümet evvelâ surların dışında bir sanayi ve ticaret mntakasının sitesini kuracak, buyurun efendiler oraya, diyecek, imar edilecek sahalardaki binaların, şagillerini oraya göndererek arabasını, kamyonunu antreposunu, deposunu oraya intikal ettirdikten sonra İstanbul ferahlayacak, istimlak bedelleri ucuzlayacak ve bu şekilde imar yapılacaktır. Yoksa yalnız İstanbul'un değil, bütün Türkiye'nin ticari kalbi mesabesinde olan Yemiş'e gidip de kazmayı vurmak, müdebbir bir hükümetin tasarrufu değildir, arkadaşlar.

REİS — Vaktiniz tamam, efendim.

Devlet Vekili Cemil Bengü.

DEVLET VEKİLİ CEMİL BENGÜ (Ordu) — Efendim, huzurunuzu fazla tasdi etmiyeceğim. Belki kendileri tarafından iyi anlaşılma-
mış olduğu için bir iki noktaya temas edeceğim.

Elbette bu kadar şümulü imar hareketleri içerisinde gayrikasti olarak, bazı vatandaşların, nadiren dahi olsa muvakkat bir zaman için mahrumiyet ve zarar görmüş olmaları mümkündür. Hiç kimsenin böyle bir zararı dahi arzu et-

miş olmasına imkân ve ihtimal düşünülemez. Mevzuatımızın umumi hükümleri dairesinde bu gibi vatandaşların dahi zararlarını belagan mâbelâğ telâfi etmek imkânı mevcuttur. Muhterem soru sahibinin bahsettikleri misalleri hepimiz dinlediniz. Bunlar dahi nihayet tahkika muhtaç misallerdir. Düşünülürse ki bütün bu imar hareketleri milyonlarca vatandaşı alâkadar etmektedir ve ancak birkaç misal sayın soru sahibine intikal edebilmiştir. Demek ki, bu imar hareketlerini idare edenlerin hiçbir vatandaş rencide ve mutazzırır etmemek hususunda göstermiş oldukları dikkat ve itina bununla da bir kere daha sabittir. (Soldan, doğru doğru sesleri)

Buna ilâveten şunu da arz etmek isterim ki, hakikaten kendi ellerinde vesikalar mevcut ise ve bir vatandaş kanuni mercilere müracaat etmek imkânında her hangi bir surette mahrum kalmışsa veya yolunu tâyin edememişse ve halen mutazzırır durumda bulunuyorsa bu vesikayı hize tevdi ettikleri takdirde biz lâzımgelen müameleyi kanuni hükümler dairesinde ifa etmeye âmâde bulunuyoruz.

Hakikaten bir kere daha tasrih etmek yerinde olur : Bütün bu işler bütün şumul ve genişliğine rağmen gayet sağlam plân ve programlar dâhilinde cereyan etmektedir. Arkadaşımız ne kadar itimat etmediklerini ifade etmiş olsalar dahi bu ifadeleri hiçbir şey değiştirmeyecek, aynı program ve plânlar tatbik edilecektir.

Kristof Kolomb hikâyesini arkadaşımız gayet iyi bilirler, anlamamış göründüler. Orada koordinasyonu ifade etmek istedik. Yani bütün kuvvet ve imkânların birleştirilerek, koordine edilerek bir hedefe sevkidir.

Neticeleri kendileri de görmektedir, bütün vatandaşların gözleri önüne serilmektedir. Eserler meydandadır. Kendilerinin de gülemeyecekleri bir gün elbette gelecektir. (Soldan alkışlar)

REİS — Emrullah Nutku.

EMRULLAH NUTKU (Trabzon) — Evvelâ program ve plân hususuna temas edeceğim.

Arkadaşlar; İstanbul'da bütün mütehassısların, profesörlerin, mimarların ve şehircilerin iştirakiyle 1952 senesinde (İstanbul Kalkınma Kongresi) diye bir kongre yapıldı ve bu kongre raporlar neşretti, tebliğler yaydı. Bunlar Başvekile de gönderildi. Eğer o raporlar okunmak

zahmetine katlanılsaydı veyahut bu raporların kıymetlendirilmesi imar otoritelerinin eline verilseydi o zaman görülecekti ki; İstanbul'un imarına Karaköy Meydanına kazmayı vurmakla başlanmazdı.

O zaman mütehassıslar şunu tesbit etmişlerdi; evvelâ şehrin izdihamını ve şehirdeki orsa spekülasyonunu önlemek için surlar dışında münasip bir mntaka ayrılarak orada bir sanayi ve ticaret sitesi kurulması ve İstanbul'un binbir sokağının içine gizlenmiş atelyeler, imalâthaneler, depolar, antrepolar gibi binlerce gayrimenkulün oraya intikal ettirilip boşaltılmasından sonra İstanbul'un, yıkılması suretiyle, imarına başlanabileceği tesbit edilmişti. Bu suretle şağillerin 24 saat zarfında sokağa atılıp sokak ortasında bırakılmaması temin olunacak bir plân hazırlanmıştı. Şimdi plândan bahsedenler acaba bu raporları ve bu tebliğleri okumadılar mı? Bunlar birer plân değil mi? (Soldan, onları bırak, sesleri) Onları bırak diyorlar. O plânları ben yapmadım. İstanbul'un Kalkınması Kongresinde mütehassıslar yaptı.

Arkadaşlar, Hükümetin gidişatında ihtisasa ve ilme hürmet yoktur. Bütün derdimiz tenkide tahammülsüzlük ve ihtisasa ve ilme hürmetsizliktendir. Bütün dâva burada. Ben mimari plânlardan bahsetmiyorum. Bir imar hareketine girişildiği zaman bu hareketin vüsati tâyin edilir. Bugün vatandaş, her dakika, her an, «acaba yarın evim yıkılacak mı?» endişesi içindedir. Yalnız İstanbul ve Ankara halkı değil, imarına başlanacak olan diğer vilâyet halkı da aynı endişeye karşı karşıyadır. Bir memleket böyle idare edilmez. (Soldan, nasıl idare edilir, sesleri) Evvelâ tedbirler alınır, bir tek vatandaşın burnunun kanamamasına dikkat edilir. Vatandaşa ıstırap çektiren, onu zarara sokan bir imar hareketinin ne faydası olabilir? Gerçi tarihte büyük eserler yapılmıştır: Ehramlar gibi. Fakat bunlar, binlerce insanın ıstırapı pahasına vücuda getirilebilmiştir. Bunlar 20 nci asırda tekrarlanamaz. Bu asır, vatandaş ve fert hürriyet ve haysiyetinin başta geldiği bir asırdır. Bu itibarla ona artık ehram yaptırılmaz. (Soldan, ayıp ayıp, sesleri). Efendim, ben söylüyorum. Eğer doğru söylemiyorsam beni takbih edersiniz.

Sonra, Sayın Başvekil yine İstanbul'da bir basın toplantısında, Amerika programla mı kalkındı, dedi. Arkadaşlar; Amerika'nın kalkındığı

zaman ben dünyada yoktum. Ama Almanya'nın programla kalkındığını biliyorum. Bundan başka, size şu kadar söyleyeyim; kendi partinizin programında, yani Demokrat Partinin programının 21 ve 22 nci maddelerini okursanız, göreceksiniz; orada beş senelik programlardan bahis vardır. Binaenaleyh böyle bir programın mümessili olan partinin başkanı kalkıp da; Amerika programla mı kalkındı diye kendisine bir mazeret ve teselli imkânı bulmak isterse o zaman tutumun ne kadar programsız olduğunu şu söz dahi ispata kâfi gelir (Sağdan, bravo sesleri).

Arkadaşlar; programsızlığa bir misal daha verebilirim. Bir gün işitiyoruz, İstinye dokları kalkacakmış. Ertesi günü gazeteler yazıyor, bundan vazgeçildi diye. Bir gün okuyoruz, Taşkızak İzmit'e nakledilecekmiş. Ertesi gün tekrar duyuyoruz ki, bundan vaz geçilmiştir. Neden?.. Çünkü halkın psikolojisine göre kararlar verilemiyor. Kararlar gıyaben ve programsız olarak veriliyor. Ertesi günü bu kararlardan dolayı bütün halk ayağa kalkıyor. İstinye doklarını kaldıracaksınız. İşçilerini ne yapacaksınız? Hepsi kalifiye işçidir. Taşkızak'ı İzmit'e nakledeceksiniz, işçilerini ne yapacaksınız? Onları da nakledebilecek misiniz? Bunların hepsi program meselesidir, arkadaşlar. İstanbul'un imarını isteyen evvelâ İstanbul'un

yük limanını ve İstanbul'un sanayi ve ticaret sitesini kurmaya mecburdur. Ancak bunları kurduktan sonra İstanbul'un imarı gayet kolay bir mesele olur. İşte o zaman Kristof Kolomb'un yumurtası hikâyesi gerçekleşir. (Sağdan alkışlar).

REİS — Sual cevaplandırılmıştır, efendim.

3. — *Malatya Mebusu Mehmet Zeki Tulunay'ın, Pazar günleri mesai yapan Devlet İşletmelerinde İş Kanunu ile Ücreti hafta tatili hakkındaki Kanun hükümlerinin nasıl uygulanmakta olduğuna dair Çalışma ve İşletmeler Vekillerinden şifahi suali (6/337)*

REİS — Sual sahibi buradalar, İşletmeler ve Çalışma Vekilleri yok. Bu sebeple suali gelecek İnikada bırakıyoruz.

4. — *Kocaeli Mebusu Turan Güneş'in, İstanbul Üniversitesi İktisat ve İktisadiyat Enstitüsünün tertibettiği konferanslara dair Çalışma Vekilinden şifahi suali (6/338)*

REİS — Sual sahibi buradalar mı? (Yok sesleri)

Bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada tehir ediyoruz.

Birinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz.

5. — MÜZAKERE EDİLECEK MADDELER

1. — *Ödünç para verme işleri hakkındaki 2279 sayılı Kanunda tadilat yapılmasına ve 5841 sayılı Kanunun kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/498)*

REİS — Kanunla alakadar vekil olan İktisat ve Ticaret Vekili, seyahatte bulduklarını ve gelecek Pazartesi burada bulunacaklarını ihbar etmiş olduklarından kanunun müzakeresinin

gelecek Pazartesiye tehirini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Gündem bitmiştir.

Önümüzdeki 3 Nisan 1957 Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati : 15,37

6. — ARIZALAR VE TELGRAFLAR

Sıhkat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurları Kanununa bâzi hükümler eklenmesine, 4862 sayılı Kanuna bağli cetvellerle 3017 sayılı Kanununun 60 nci maddesinin tadiline dair

Kanununun kabulü münasebetiyle Türkiye Sağlık Kurumları Cemiyeti Umumi Heyetinin şükranını bildiren telgraf.

